

Stěny ze skla

Petr Španger

PETR ŠPANGER

STĚNY ZE SKLA

(únor – září 2001)

ISBN 978-80-88463-65-8 (pdf)
ISBN 978-80-88463-66-5 (ePub)
ISBN 978-80-88463-67-2 (mobi)

Obsah

Obsah.....	4
Stěny ze skla.....	8
Školačka	11
Roztomilý pavouček.....	12
Jaký čas	13
Vábení	14
Panáček	15
Soulad.....	16
Copak lze žít.....	17
Nedorozumění	18
Učitelky	19
Svatba.....	20
Přednáška v hvězdárně	21
Babí léto	22
Letní kino	23
Sestup	24
Naděje.....	25
Volání.....	26
Školník	27
Krajina.....	28
Venušiny misky.....	29
Autobus	30
Normalizace	31
Zdání.....	32
Víra.....	33
Osud	34
Pohraničí.....	35
Nástrahy	36
*** (Nad smrtí krásných topolů).....	37
Vysvobození.....	38
Slova.....	39
Skřivánek.....	40
Kouzelník	41
Hranice	42
Ves.....	43
Září	44
Narozeniny	45
*** (Jednoduchý život)	46
Týrané děti.....	47
Světlo.....	48
Vítězství	49
Rodina	50
Stud.....	51
Úplněk	52
Na hřebeni	53
Můžeme být šťastní	54
Hudba	55
Mše	56

Podzim.....	57
Koláč	58
Velikonoce	59
Ze dna.....	60
Hvězda.....	61
Noc	62
Jaro	63
Tato hodina.....	64
Sen.....	65
Dospívání	66
Už	67
Poprvé.....	68
Úprk.....	69
Vzduchoprázdno.....	70
Cestou.....	71
Zvony	72
Logika.....	73
1. 9.....	74
Opilci.....	75
Konec prázdnin	76
Vražda	77
Zestárlí.....	78
Děšť	79
Školení.....	80
Stanice u hranic	81
Podzim.....	82
Mládí	83
Nokturno.....	84
Srdíčka.....	85
Říjen	86
Životy	87
Ti, kdo nás vyhnali	88
Dušičky.....	89
Listopad.....	90
Dětství	91
Listí.....	92
Maloměsto	93
Zatímco tu zpíváme	94
Prostěradla	95
Na plese	96
Na zahradě.....	97
Básníku.....	98
Skrývání	99
Červánky	100
Sobectví.....	101
Říjen	102
Prátele.....	103
Prosinec	104
Duben	105
Svátky.....	106

Válka	107
Silvestr.....	108
Dům	109
V jedinou chvíli	110
V	111
Samotáři	112
Manželé	113
Strom	114
V háji modřínů	115
Svítání.....	116
Vojáci	117
Burani	118
Vánoce.....	119
Závist.....	120
Autorita.....	121
Blázinec	122
Svatouškové	123
Den za dnem.....	124
V šedých zónách.....	125
U řeky	126
Pitomci	127
Stesk	128
Zima	129
Sluneční hodiny	130
Ráno	131
Babí léto	132
Reparáty	133
Tíha.....	134
Nový rok.....	135
Vdova	136
Listopad.....	137
Na zastávce.....	138
VI.....	139
Usínání	140
Kamarádi	141
Před zimou.....	142
Věk	143
VII.	144
VIII.	145
Poezie pro děti	146
Poezie pro děti	146
Učni	147
IX.....	148
Mlha	149
X.	150
XI.....	151
V tanečních.....	152
Azylový dům	153
Skrýš.....	154
Před zimou.....	155

XII.	156
Cesty.....	157
Za ostnatým drátem	158
Vrata	159
Odešlas	160
Odpovědi	161
Květen	162
Panenka	163
Ruce.....	164
Zase se nám po tom stýská.....	165
Hračka v zahradě	166
Rozhledna.....	167
XXX.	168
Pohádka	169
Výlov	170
Svátky.....	171
Baletka.....	172
XIV.....	173
Příchod zimy	174
Noci a dny	175
Stáří manželé	176
Podzimní řeky	177
Umírání.....	178
Chvíle	179
Jitro.....	180
XXXIX.	181
Světla.....	182
O autorovi (Libor Martinek)	183
Ediční poznámka (Libor Martinek).....	186

Stěny ze skla

Návštěvní chodba
ve špitále,
kde i kožené sedačky mají
rozpáraná břicha, z nichž leze
molitan.

Pacienti mávají rukama
v modře pruhovaných pyžamech
a nadávají,
že není vidět ven.
A šťastné děvčátko kreslí
prstem do orosených skel obrázky,
jimž rozumí jen samo.
Žlutý zimní soumrak
ti padá do ramen.
A lidé tam venku
se obrací
a dívají se raděj jinam.
Sedíš.

Ve své beznaději
říká tlustá paní druhé: „Už tady dlouho nebudu.“
A paní sebou ošívá, v zápachu lyzolu si povzdechne:
„Načichne mi rolák.“
A stěnu ze skla prostupuje
pichlavé světlo zářivek.
Daleko na obzoru lyžaři sjíždějí
zelený zářivý kopec.

Stěna ze skla nás obklopuje.
Máš chuť ji prorazit hlavou
a proniknout někam jinam,
kde budou rozkvetlé stromy,
ale vždycky najdeš jinou
stěnu ze skla
a tak pořád dál,
až po tu poslední.

Sedíš.
A sestřičky, panenky,
sem tam pobíhají
jako manekýnky
u agentury Smrt
a usmívají se
- největší lhářky a ze lži
stěny ze skla nás prostupují
a někdy zrcadlí
a dál a dál
až po tu poslední.
Sedíš.

Teplá sedačka tě kouše do zadku.
Myslíš si, že nemocní,
co bloumají kolem
a hledí na tebe
skleněnýma očima,
ti vlastně závidí,
že jsi na tom líp,
že tady můžeš sedět.
A olezlá kočka
si vlezla na mřížku, z níž fouká horký vzduch.
A stařík rozevívá kostnaté dlaně
se zbytky jídla,
které jí podstrkuje
za stěnu ze skla.
Potom procedí mezi tenkými rty,
jen potichu zašeptá k tobě a k té kočce:
„Že je krásná...“
A najednou je ticho.
Jenom křaplavý zvuk zipů bund ruší
šedivá křídla, která padají
jako sníh do lesa.
Večer.
Návštěvy končí.
A v tu chvíli je lhostejné,
kdo je na které straně stěny ze skla.
Každá věc má jiný smysl.
Jen stěna ze skla a hliníku
se zvolna proměňuje v neprostupnou zed'
středověkých hradů.
Tam dole,
tam dole na silnici se všechno žene kupředu
a troubí nákladáky
a ustaraní tátové někam vezou auta plná dětské naděje -
kamsi do tmy.
A kdo může,
stojí u pásu v té továrně na sny - v té malé Kalifornii.
Na druhém konci chodby,
na hladových dveřích je nápis
tak odřený,
že téměř není vidět.
Prosvítá skrz něj slábnoucí světlo
až kamsi na dno samoty a děsu,
který zůstal někde uprostřed
té stěny ze skla a hliníku,
to slovo,
jemuž nikdo nechce rozumět, které
si každý přečte
a potom předstírá,
že je vlastně ani neviděl.
Té příšery se bojí i velké dospělé děti,

kterým se celý život říká,
že každé strašidlo
má své jméno.
To slovo,
které tam schválně napsali červenou barvou:
to je
onkologie.

Školačka

Školačka,
která v nažehlených šatičkách
vždy vzorně recituje
před celou třídou,
by vlastně chtěla
toho malého ptáčka v kleci
oškubat
do posledního pírka
a toho chlupatého pejska
s velkou mašlí pod krkem
v nějakém tmavém koutě pověsit
za ocas
hlavou dolů.

Roztomilý pavouček

Ve chvíli,
kdy se zdálo,
že všechna ta špína byla vymetena,
roztomilý pavouček se spustil
ze zapomenuté pavučiny až úplně nahoře u stropu,
aby tě zavinul do svých lepkavých vláken
a vysál ti i tu poslední
kapku krve.

Jaký čas

Jaký čas nám dá naději?
V nejčernější roklině
se strach ohýbá a níží
do kořenů oblitých
vlhkým slizem.
V tom proudu světla se obejmeme.
Na koberci červených muchomůrek
oslavíme život
jako ten muž přibitý na kříži
na vrcholu kopce.

Vábení

Vždy, když se zdá, že určité jsou zdravější krajiny pro náš nemožný život, usedneš na okraj postele beznohého kamaráda, který to v nějaké zatáčce nezvládl, a vymýšlíš básně o chlapci, jenž na sluneční dlažbě ospalého nábřeží proběhne spoustou hrdlíček a ještě mu zní kolem hlavy obrácené vzhůru tlukot vzlétajících křídel.

Panáček

Děvčátko
přihopsá odkudsi
a hned druhé,
má jinou sukni
a v ruce křídlo;
už čmárá
na zem panáka
a skotačí; rozverně
štěbetají
v ospalé náladě, když
všechny věci stojí jako nějaké
kůly v mlze jezera
A nad zpuchřelé omítky,
co opadají
do mrtvolného ticha,
tleskne dětská dlaň.

Soulad

Je ráno,
ukládáš
drobty spánku
mezi kapesníky a řasenky.
Přibližně
ve stejnou dobu
se vracíš z kanceláře:
a už vlaješ ve větru,
běháš s tím rozmazleným jezevčíkem
a brečíš u nekonečných seriálů
na obrazovce.
Všechny své události, svá data
máš urovnaná, zřetelná,
s jasnými rysy,
pevná jako moje ruka
ve tvých vlasech.
A já v tvém životě
se ztrácím
kamsi,
- opuštěná pramice,
v mlhavém oparu
na řece
podzimu.

Copak lze žít...

Copak
lze žít
a netěšit se
na lepší chvíle,
co přijdou:
na černé
taláry dětí,
až budou na vysoké.
Ale kapka v řece žije, tančí
pro jedinou duhu,
kterou vyzáří
pod splavem.
Hle: milenci, jež rozesmutní
předčasný soumrak;
hle: kluci opření o včelín,
línější
než hrušky, které sládnou
pro červy.
Hle: stříbrné odlesky světla
na vlnkách trav,
šedivých
v māmivém větru
slunečních hodin,
než popadají
na vodu,
než je pomelou dřevěné
lopatky mlýnků zabořených
chlapci
s láskou
do kamení.

Nedorozumění

Po celou noc,
nakloněn k ústům
úspěšného spolužáka,
který tak dychtivě
předkládá návody
spořádané existence:
diapozitivy
dalekých cest
a kazety rodinných výletů,
jsem dál
tím cyklistou, který,
oči zavřené,
a nohy na řídítkách
se z kopce vřítí
do křižovatky
na červenou.

Učitelky

Jenom
tu temnou chodbu
se zápachem toalet si pamatuji.
Stával jsem vždycky
tak trochu stranou
a sledoval,
jak za upatlaným oknem
se vítr proháněl v korunách jasanů.
Učitelky...,
bylo jich několik;
chtěly nám dát
jen to nejlepší do života, myslím,
že nás opravdu naučily
lhát.
Asi se za to ani dnes nestydí, tenkrát
chtěly dělat jen tu práci, opravdu,
ty nástěnky byly snad všude; tenkrát,
v takovém nadšení,
se zamilovat do prokleté poezie?
Bylo to,
jako když do říjnové ulice zafíčí
a roj barevného listí omámí
nějakého starce,
jenž si zakrývá obličej
a otáčí se k tomu světlu,
prchavému v čase
bezčasí,
zády.
Učitelky...
bylo jich několik;
měly všechny rodiny, přece,
svoje Bulharsko v létě a svoje víkendy
někde na chatě;
chtěly nám dát
jen to nejlepší do života; myslím
na všechny ty věci,
jež se mě tenkrát
zapomněly dotknout.